

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การอธิบายคุณค่า

เรื่อง ขุนช้างขุนแผน (๑)

ครูผู้สอน ครูชลรัถย์ คงกำเนิด

ทบทวนความรู้...จับคู่คำศัพท์

สำเนียง

เคลื่อนไหวคลาด

อารมณ์

ความรู้สึก

ประวิง

อารมณ์

ห่วงใย, อาลัย

สำเนียง

เสียง, น้ำเสียง

ความรู้สึก

หมุนหันพลันแล่น

ประวิง

ถ่วงเวลา

เคลื่อนไหวคลาด

ผิดจากความจริง

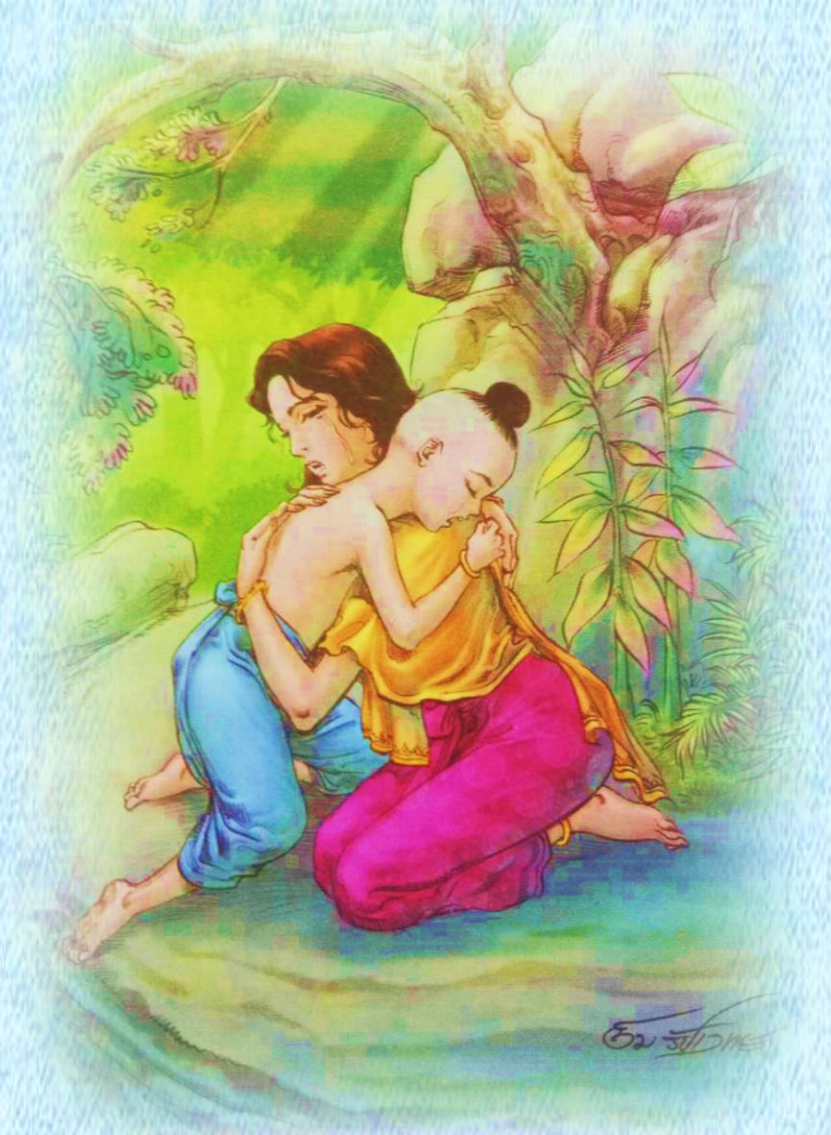
กิจกรรมสังเกตภาพ

แสดงความคิดเห็น

สู่การวิเคราะห์คุณค่า

พอแว่วแว่วแจ้วเสียงสำเนียงเรียก
นิกสำเนียงกหลายหนขนสยอง
ตรงเชิงซุ่มคุ่มเคียงนางเมียงมอง
เห็นลูกร้องไห้สะอื้นย็นเหลียวแล

พอ **แ่ววแ่วว** แจ้วเสียงสำเนียงเรียก

นึ่งสำเนียงกหลายหนขนสยอง

ตรง **เซ็งซุ่ม** **คุ่มเคียง** นาง **เมียงมอง**

เห็นลูกร้องไห้สะอื้นย็น **เหลียวแล**

การเล่นคำ + การเล่นเสียง

คำถามชวนคิด ?

คำถาม : นักเรียนคิดว่าวรรณคดีแต่ละเรื่อง ให้คุณค่าแก่ผู้อ่านด้านใดบ้าง

คำตอบ : ให้คุณค่าด้านเนื้อหา ด้านวรรณศิลป์ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านการนำไปใช้

การอธิบายคุณค่า
เรื่อง ขุนช้างขุนแผน (๑)

จุดประสงค์การเรียนรู้

- ❖ บอก หลักการวิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดีได้
- ❖ เขียนอธิบายคุณค่าของวรรณคดีเรื่อง ชุนช้างขุนแผน ได้
- ❖ บอก ประโยชน์จากการอธิบายคุณค่าของวรรณคดีได้

คำถามชวนคิด ?

คำถาม : นักเรียนจะมีวิธีการอธิบายคุณค่าของวรรณคดีไทยเรื่อง ชุนช้างขุนแผน ได้อย่างไร

คำตอบ : อ่านเรื่องให้เข้าใจและจะต้องรู้หลักการอธิบายคุณค่าของวรรณคดี

คุณค่าของวรรณคดีไทย

๑. คุณค่าด้านเนื้อหา

๒. คุณค่าด้านวรรณศิลป์

๓. คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม

๔. คุณค่าด้านการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๖. สรุปข้อคิดและการนำไป
ปรับใช้ในชีวิตจริง

๑. ศึกษาวรรณคดีเรื่องนั้น
ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้

๕. เขียนอธิบายคุณค่า
อย่างละเอียด

หลักการวิเคราะห์คุณค่า
ของวรรณคดีไทย

๒. วิเคราะห์ลักษณะ
ของคำประพันธ์

๔. วิเคราะห์คุณค่าทั้งสี่ด้าน
ให้ถูกต้องและครบถ้วน

๓. วิเคราะห์แนวคิดหรือ
จุดมุ่งหมายของเรื่อง

กิจกรรม
วิเคราะห์คุณค่า
ค้นหาข้อคิด

แม่รักลูกลูกก็รู้ว่ารัก
จะกินนอนวอนว่าเมตตาเตือน

คนอื่นสักหมื่นแสนไม่แมนเหมือน
จะจากเรือนร้างแม่ไปแต่ตัว

คุณค่าด้าน **เนื้อหา**

จากบทร้อยกรองนี้ แสดงให้เห็นถึง ความรักของแม่ที่มีต่อลูกและ
ความรักของลูกที่แสดงออกกับแม่ อันเป็นความรักที่บริสุทธิ์

ตั้งตอนที่นางวันทองได้กอดลาสั่งสอนพลาญงาม พร้อมอวยพรให้
เดินทางไปหาย่าทองประศรีที่กาญจนบุรีอย่างปลอดภัย

ฝ่ายพวกพรายกายสิทธิ์ฤทธิรุทร
ไปเข้าฝันวันทองถึงห้องใน

เหมือนลมพัดวู่วิ่งถึงไหนไหน
เหมือนจะให้เห็นลูกคิดผูกพัน

คุณค่าด้าน **วรรณศิลป์**

มีการใช้อุปมาโวหาร อุปมา คือ การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเหมือนกับ
อีกสิ่งหนึ่ง โดยใช้คำว่า “เหมือน เสมือน ดุจ ดัง ตั้ง ราวกับ ประดุจ ปาน”

บทร้อยกรองนี้ แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการหายตัว
ของผีพรายที่เหมือนกับ (สายลม) ในคราวเดียวกันก็สามารถไปถึงไหนต่อไหน

ครานี้้นวันทองผ่องใสภา
คิ้วกระหม่นเป็นกลางแต่กลางวัน

เมื่อลูกแก้วแววตาจะอาลัย
ให้ห้วนห้วนหิวหิวหิวหวานอน

คุณค่าด้าน **วรรณศิลป์**

๑. มีการเล่นเสียงสระ คือ สัมผัสใน (เสียงสระ + เสียงพยัญชนะท้ายเดียวกัน)
๒. การเล่นคำซ้ำ คือ การใช้คำเดียวกันในคำประพันธ์

ครานี้้นวันทองผ่องใสภา

เมื่อลูกแก้วแววตาจะอาลัย

คิ้วกระหม่นเป็นกลางแต่กลางวัน

ให้ ห้วนห้วน หิวหิว หิวหวานอน

คิ้วกระหม่นเป็นกลางแต่กลางวัน

ให้ห้วนห้วนหิวหิวหิวหาอนอน

คุณค่าด้าน สังคมและวัฒนธรรม (ความเชื่อ, ลางร้าย)

คำว่า “คิ้วกระหม่น” แสดงให้เห็นถึง ความเชื่อของคนไทยว่าหากมี
อาการคิ้วกระหม่น จะเกิดเรื่องราวที่ไม่ดีเกิดขึ้น หรือเกิดเหตุร้ายขึ้น

ดังตอนที่นางวันทองมีอาการคิ้วกระหม่น และรู้สึกว่าเป็นลางไม่ดี
ซึ่งในตอนนั้นเป็นตอนที่พलयงามถูกขุนช้างทำร้าย

จะบนหมุสุราร่ำว่าครบ

ขอให้พบลูกตัวทูนหัวเอ๋ย

คุณค่าด้าน สังคมและวัฒนธรรม (ความเชื่อ, การบนบานศาลกล่าว)

คำว่า “บน” แสดงให้เห็นถึง การไหว้หรือขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่นับถือ หากได้สิ่งของตามประสงค์ จะต้องนำข้าวของไปถวาย เพื่อเป็นการแก้บน ซึ่งถือว่าเป็นความเชื่อที่ปรากฏทุกยุคทุกสมัย

ดังตอนที่นางวันทองได้บนบานเจ้าป่าเจ้าเขาให้เปิดทาง เพื่อหาตัว พลายงาม และสุดท้ายก็พบตัวพลายงาม

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำใบงานที่ ๖ โดยการเขียนอธิบายคุณค่าที่ได้จากการอ่านวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** ตอน **กำเนิดพลายงาม**

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองและวิเคราะห์คุณค่าด้านต่าง ๆ ที่ปรากฏ และเขียนอธิบาย

๑. คีวกระหม่อมเป็นलगแต่กลางวัน ให้หั้นหวันหวิหววิหวหวานอน
คุณค่าด้าน.....

๒. จะบนหมุสุราร่ำว่าครบ ขอให้พบลูกตัวทูนหัวเอ๋ย
คุณค่าด้าน.....

๓. แม่รักลูกลูกก็รู้ว่ายูรัก คนอื่นสักหมั้นแสนไม่แมนเหมือน
จะกินนอนนอนว่าเมตตาเตือน จะจากเรือนร้างแม่ไปแต่ตัว
คุณค่าด้าน.....

๔. พ่อไปศิศรีสวัสดิ์คำจัดภัย จนเติบโตใหญ่ยังยวดได้บวชเรียน
คุณค่าด้าน.....

๕. ลูกก็แลดูแม่แม่ดูลูก ต่างพันผูกเพียงว่าเสียดตาไหล
สะอื้นร่ำอาลาด้วยอาลัย แล้วแข็งใจจากนางตามทางมา
เหลียวหลังยังเห็นแม่แลเขม้น แม่ก็เห็นลูกน้อยละห้อยหา
แต่เหลียวเหลียวเลี้ยวลับวับวิญญาณม์ ไอ้เปล่าตาต่างสะอื้นย่นตะสัง
คุณค่าด้าน.....

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

- ๑) แจกใบงานที่ ๖
เรื่อง การอธิบายคุณค่าวรรณคดี
“ขุนช้างขุนแผน”
- ๒) สังเกตการทำงานของนักเรียน
และให้คำแนะนำเพิ่มเติม
- ๓) ประเมินการเขียนอธิบายคุณค่า
เรื่อง ขุนช้างขุนแผน

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

- ๑) ทำใบงานที่ ๖
เรื่อง การอธิบายคุณค่าวรรณคดี
“ขุนช้างขุนแผน”
- ๒) เมื่อนักเรียนทำใบงานเสร็จแล้ว
ให้ส่งที่ครูประจำชั้น/ครูประจำวิชา
เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

ใบงานที่ ๖ เรื่อง อธิบายคุณค่าจากเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ การอธิบายคุณค่าของเสภา เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองและวิเคราะห์คุณค่าด้านต่าง ๆ ที่ปรากฏ และเขียนอธิบาย

๑. คี๊วกระหม่อมเป็นลางแต่กลางวัน ให้หวันหวันหวิวหวิวหิวหวานอน
คุณค่าด้าน.....

๒. จะบมหมสุรารำว่าครบ ขอให้พบลูกตัวทูนหัวเอ๋ย
คุณค่าด้าน.....

๓. แม่รักลูกลูกก็รู้ยู่ว่ารัก คนอื่นสักหมื่นแสนไม่แมนเหมือน
จะกินนอนนอนว่าเมตตาเดือน จะจากเรือนร้างแม่ไปแต่ตัว
คุณค่าด้าน.....

๔. พ่อไปตีศรีสวัสดิ์ก็กำจัดภัย จนเติบโตใหญ่ยังหวดได้บวชเรียน
คุณค่าด้าน.....

๕. ลูกก็แลดูแม่แม่ดูลูก ต่างพันผูกเพียงว่าเลือดตาไหล
สะอื้นรำอาลาตัวอย่าล้าย แล้วแข็งใจจากนางตามทางมา
เหลียวหลังยังเห็นแม่แลเขม้น แม่ก็เห็นลูกน้อยละห้อยหา
แต่เหลียวเหลียวเลี้ยวลับวับวิญญูณ์ ไ้อ้ไปล่าตาต่างสะอื้นย็นตสสิ่ง
คุณค่าด้าน.....

ใบงานที่ ๖

การอธิบายคุณค่าวรรณคดี

เรื่อง ขุนช้างขุนแผน

ใบงานที่ ๒ การอธิบายคุณค่าวรรณคดี เรื่อง ขุนช้างขุนแผน

คือกระหม่อมเป็นกลางแต่กลางวัน ให้ห้วนห้วนหิวหิวหิวหาวนอน

คุณค่าด้าน.....

.....

.....

ใบงานที่ ๒ การอธิบายคุณค่าวรรณคดี เรื่อง ขุนช้างขุนแผน

จะบนหมุ่สุรารั้ว่าครบ

ขอให้พบลูกตัวทูนหัวเอ้ย

คุณค่าด้าน.....

.....

.....

ใบงานที่ ๒ การอธิบายคุณค่าวรรณคดี เรื่อง ขุนช้างขุนแผน

แม่รักลูกลูกก็รู้ที่อยู่ว่ารัก

จะกินนอนนอนว่าเมตตาเตือน

คุณค่าด้าน.....

คนอื่นสักหมิ่นแสนไม่แม่นเหมือน

จะจากเรือนร้างแม่ไปแต่ตัว

ใบงานที่ ๒ การอธิบายคุณค่าวรรณคดี เรื่อง ขุนช้างขุนแผน

พ่อไปตีศรีสวัสดิ์กำจัดภัย

จนเติบโตใหญ่ยิ่งยวดได้บวชเรียน

คุณค่าด้าน.....

.....

.....

ใบงานที่ ๒ การอธิบายคุณค่าวรรณคดี เรื่อง ขุนช้างขุนแผน

ลูกก็แลดูแม่แม่ดูลูก
สะอื้นรำอำลาด้วยอาลัย
เหลียวหลังยังเห็นแม่แลเขม้น
แต่เหลียวเหลียวเลี้ยวลับวับวิญญาน์

คุณค่าด้าน.....

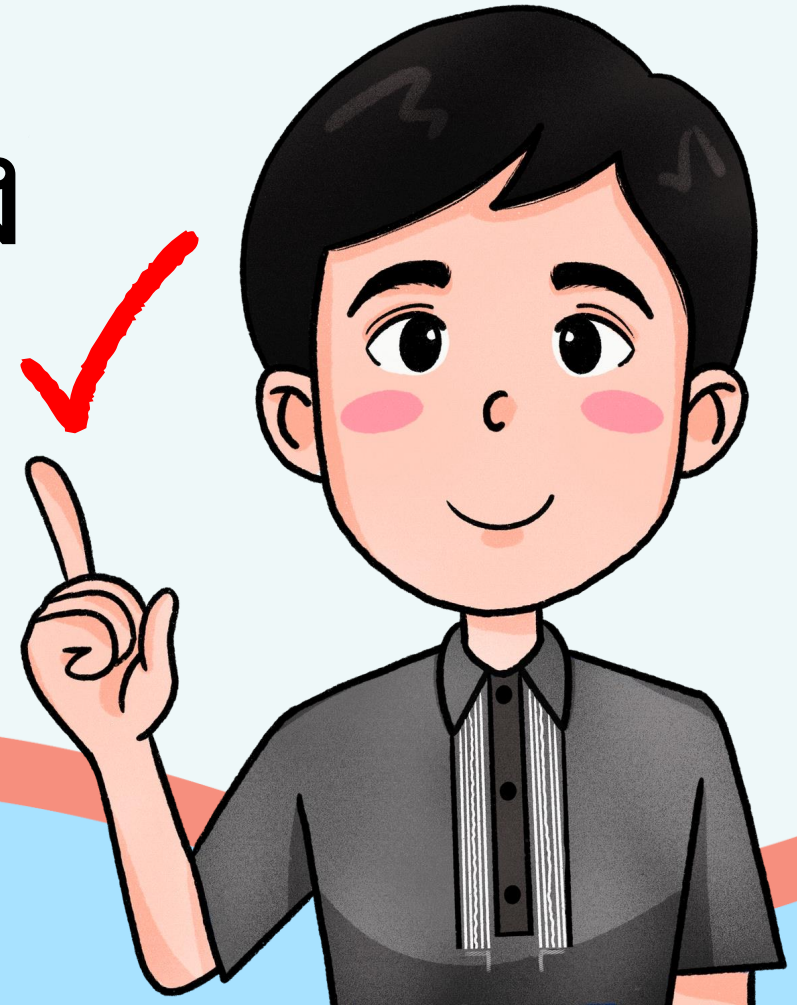
.....

ต่างพันผูกเพียงว่าเลือดตาไหล
แล้วแข็งใจจากนางตามทางมา
แม่ก็เห็นลูกน้อยละห้อยหา
ไอ้เปล่าตาต่างสะอื้นยื่นตะลึง

สรุปการทำกิจกรรม และตรวจสอบความถูกต้อง

พ่อไปตีศรีสวัสดิ์กำจัดภัย

จนเติบโตใหญ่ยิ่งยวดได้บวชเรียน

คุณค่าด้าน สังคมและวัฒนธรรม (ค่านิยมเรื่อง การบวชเรียน)

คำว่า “บวชเรียน” แสดงให้เห็นว่า ในสมัยก่อนผู้ชายมักจะได้รับ
โอกาสได้บวชเรียนอยู่ในวัด มีพระสงฆ์เป็นผู้สอน

ดังตอนที่นางวันทองได้สั่งสอนพลา यงาม ก่อนที่จะออกเดินทางไป
หาย่าทองประศรีที่กาญจนบุรี

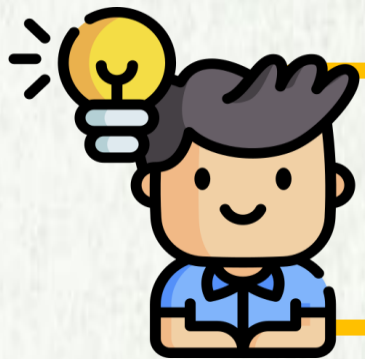

ลูกก็แลดูแม่แม่ดูลูก
สะอื้นร่ำอำลาด้วยอาลัย
เหลียวหลังยังเห็นแม่แลเขม่น
แต่เหลียวเหลียวเลี้ยวลับวับวิญญาน
คุณค่าด้าน **วรรณศิลป์**

- มีการเล่นเสียงพยัญชนะ เช่น พัน-ผูก-เพียง, เหลียว-หลัง, เลี้ยว-ลับ,
- มีการเล่นเสียงสระ (สัมผัสใน) เช่น สะอื้นร่ำอำลาด้วยอาลัย
- มีการใช้คำซ้ำ คือ เหลียวเหลียว

ต่างพันผูกเพียงว่าเลือดตาไหล
แล้วแข็งใจจากนางตามทางมา
แม่ก็เห็นลูกน้อยละห้อยหา
โื้อ่เปล่าตาต่างสะอื้นยืนตะลึง

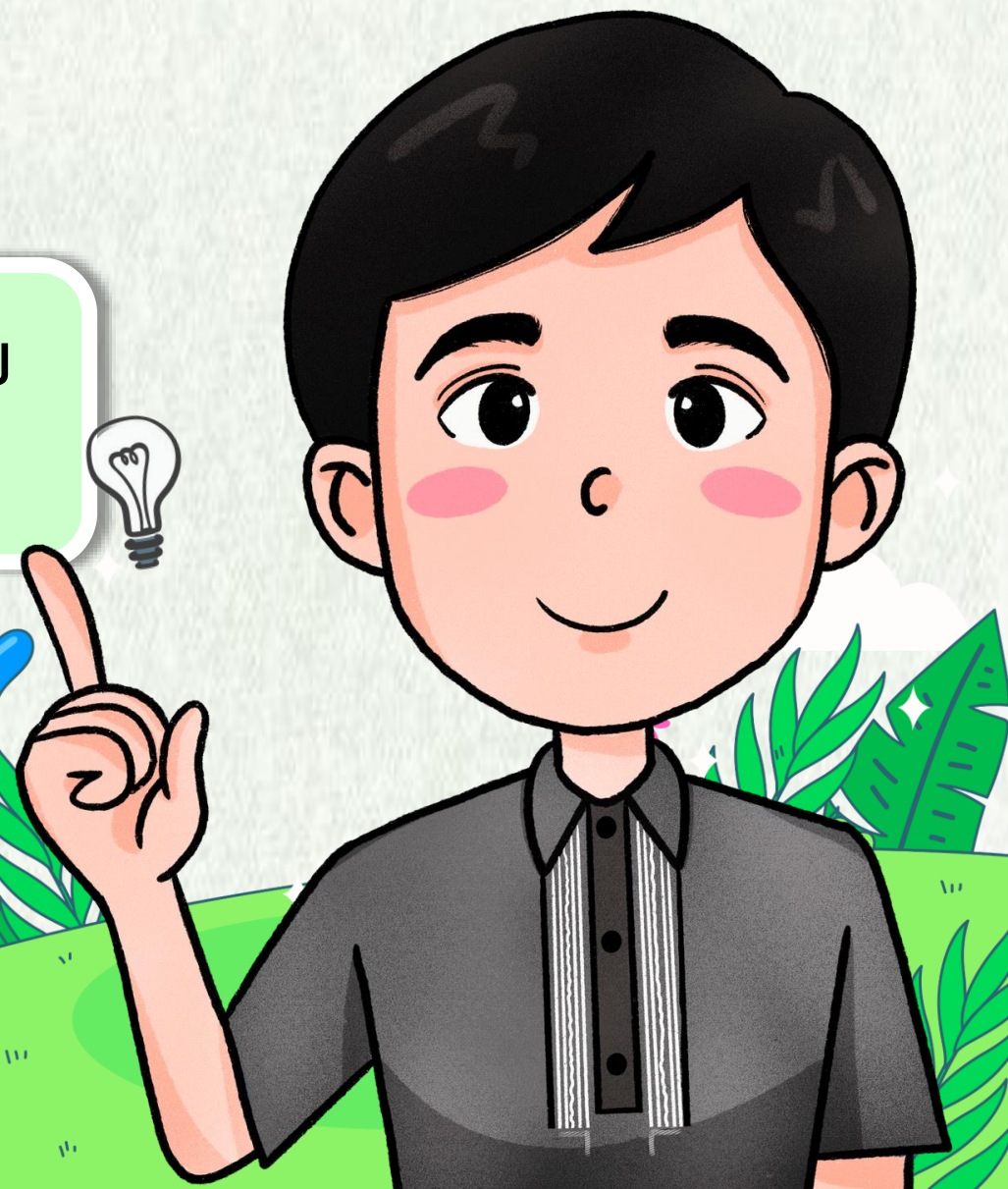

คำถามสรุปบทเรียน

คำถาม ? : การอธิบายคุณค่าของวรรณคดีไทย
มีประโยชน์อย่างไร

คำตอบ : ทำให้ทราบคุณค่าและข้อคิด
ของวรรณคดีเรื่องนั้น ๆ เพื่อนำคุณค่า
และข้อคิดไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

บทเรียนครั้งต่อไป

การอธิบายคุณค่า

เรื่อง ขุนช้างขุนแผน (๒)

รายวิชา ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

สิ่งที่ต้องเตรียม

- ใบงานที่ ๗ เรื่อง หาข้อคิดประดิษฐ์อักษร
- หนังสือเรียนวรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

